

D R A U G A

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1969 METAI, RUGSEJO MĒN. 27 D. / SEPTEMBER 27, 1969 / PART TWO NR. 227 (39)

Sažinės perteklius

ANTANAS MACEINA

Teatleidžia "Draugo" skaitojai šio straipsnio autoriu, kad tokį šventą ir šandien taip opū dalyka kaip sažinė jis apibūdina ūkinui terminu "perteklius". Juk perteklius reiškia gausa. O kur esama gausos, ten viskas atpina. Bet kaip tik tai autorius ir nori pabrėžti sažinės atžvilgiu: sažinė niekad nebuvo taip pigi kaip mūsų dienomis. II Vatikano Susirinkimui paskelbus, kad "Evangelijas... šventai gerbia sažinės vertę ir jos apsisprendimo laisvę" (Past. konstitucija, liet. vert. I t. 211p.), netrukus pasipylė pareiškimai bei veiksmai, kaip tili šaukiši šios vertės bei laisvės. Vyskupu (J. P. Shannon), teologu (H. Kueng) ir kunigų (suspenduoti kard. P. O'Boyle) viešas atmetimas popiežiaus enciklos "Humanae vitae"; sielovadžių reikalavimai bažnyčių tuokti persirkitas motyrestes (kunigu susirinkimas Chur, Šveicarijoje); studentų su jų dviavimosi dalyvavimas kitatių pamaldoje ir priėmimas eucharistijos iš jų rankų (Švedija, Olandija), beveik visuotinis jaunujių kunigų sukiliemas prieš celibata — visa tai remiamas sažinė, virtus žmogiškosios būties centru bei mastu. Prie šių religinių apraiškų pridėkime dar visiem žinomas pasaülimes, kaip: nejamas kariuomenė arba iš jos bėgimas, šaukimo lapeliu vienėsių deginimas, graibstymasis narkotiku bei svaigalų, viršinės išvaizdos samoninges aplaidimas; apraiškas, kurios taip pat grindžiamos sažinės laisvės vardu, ir turėsimės apytikri sažinės pertekliaus, t.y. jos atpigmomo vaizda.

Jeigu betgi visus šiuos kovotojus už sažinės vertę bei jos laisvę paklaustume, kas gi yra sažinė, susilauktume nuostabaus atskymo, amžiaus negirdeto ir katalikų dorovėje niekad nevykdymo. Cia, kaip ir daugeliu kitu atveju, vartojašas tas pat terminas, kurio reikšmė tačiau yra jau visiškai kita. Sažinė, apie kuria daugelyje savo pareiškimų kalba II Vatikano Susirinkimas, ir sažinė, kurios šaukiasi prieš popiežių kovoja vyskupai, prieš vyskupus kovoja kunigai, prieš kunigus kovoja studentai, neturi tarp savęs nieko bendro. Tai y-

pač ryškiai išeina aikštėn vysk. J.P. Shannon atveju. Kai jis viejoje paskaitoje St. John College Santa Fé pareiškė: "Bažnyčia yra mano Motina ir dvaisinė mano Tėvynė" ir iš kitos pusės, kai savo laiške popiežiui (rugs. 9 d. 1968) rašė, jo sažinė neleidžianti jam "Humanae vitae" priimti ir jos nuostatų tikintiesiems skelbi, jis kaip tik ir atskleidė aną bedugne, tylyančią tarp katalikiškosios ir dabartinės sažinės sampratų. — Kokiu būdu? Stablkime tad truputi prie šio klausimo.

1

Kalbantis kartą su vienu jau nu godytoju "Humanae vitae" klausimais, jis labai nustebė patyręs, kad katalikiškoje (ir apskritai krikščioniškoje) doroje esama dviejų normų, būtent: dieviškojo istatymo ir sažinės. Tai, atrodo, turėtu būti žinoma kiekvienam. Tačiau kadangi mes, pasauliškiai, gražiu P. Caadaeu posakiu (noris ir tai- kinti kitam atvejui), "augam, bet ne brēstam", todėl ši pagrindinė tiesa kažkaip išsprunka iš akij, ir mes virstame etiniai monistai: arba visku matuojam tik dieviškuoju istatymu (etinis objektyvizmas) arba — tik sažinė (etinis subjektyvizmas). Tuo tarpu Krikščionybė nepakenčia jokio monizmo: nei ontologinio, suliejančio relatyvinė būtybė (kūrinija) su absolutili Būtimi (Dievu), nei etinio, žinančio tik vieną normą ir virstančio arba nepakeliamu griežtumu arba viską griaunanciu palaidumu. Krikščionybės gi pagrinduose glūdi dualizmas, ir kas gi nepastebi, tas nepajęgia suvokti né pačios Krikščionybės: jos dogmų ir jos dorovės; tas galop nesuvokia né sažinės — jos vertės ir jos laisvės prasmės.

II Vatikano Susirinkimas yra aiškai paskelbes, kad "aukščiausioji žmogaus gyvenimo norma yra pats dieviškasis, amžinasis, objektivus bei visuotinis istatymas" (Pareiškimas: "Tikėjimo laisvė", liet. vert. II t. 291 p.). Tuo Susirinkimas nepasakė nieko naujo, nes tai buvo skelbiama visais amžiais. Juk jei Dievas yra, jei Jis yra pasaulio Kūrėjas bei Palaikytojas, jei Jis žmonijai apsireiškė, paskelbdamas savo Valią, tai savaimė aisku, kad Jo istatymas yra aukščiausia ir galutinė žmogaus elgesio norma. Štai kodel katalikiškoje etikoje bei moralinėje teologijoje ir kalbama apie dieviškį istatymą (lex divina arba lex aeterna) kaip apie tolitausią, vad. galutinę visų mūsų veiksmų doりinė norma (norma remota). Bet kuris mūsų veiksmas yra gerias, jei jis yra dieviškojo istatymo išraiška, tai yra, jei per jįs prabyla dieviškoji pasailio arba Apieškimo sąranga. Šis dieviškasis istatymas yra dažnai vadinas dar ir prigimties istatymu (lex naturalis), kadangi Dievas yra prigimties autorius ir todėl kalba į mus ne tek savu žodžiu, bet ir savu darbu. Žodinis Apreiš-

Dievuli mano, argi mūsų godos / Tave prie kelio iš danguos atpraš... (Putinas)

imas (Šventraštis ir Tradicija) vienintelis dieviškojo istatymo šaltinis. Šio istatymo šaltinis yra ir prigimties kaip Viešpaties veikalais. Todėl kai Bažnyčia šaukiasi vad. prigimties istatymu, grįsdama ta ar kitą savo sprendimą dorovés srityje, ji šaukiasi tokiu atveju ne mokslo duomeniu, kaip "tai ne karta teigia neišmanėliai" (tegu jie nešioti teologu vardu), bet dieviškiosios sarangos, moksli iš viso nepasiemiamos. Kaip jokis mokslas negali pasiekti Dievo, taip jokis mokslias negali pasiekti né die-

mažieji donkichotai mūsų laikais. Aiškindama prigimties istatymą, Bažnyčia aiškina ne psichologiją ar kosmologiją, o ontologiją, vad. žmogų ir pasauly kaip Dievo kūrini, kuriamo spin-dil Kūrejo paveikslas bei Jo valia. Tai šandien kaip tik pamiršta arba nemorima supratisti.

Ir vis dėlto dieviškasis istatymas nėra vienintelė kat. dorobės norma. Kodėl? Todėl, kad mūsoji tikrovė, kurioje gyvename bei veikiam, yra stipriai blogio apteminti, taip kad ne visur ir ne visados pajégiamė dieviškaijį istatymą aiškiai paregėti. Nekiekviena mūsų padėtis leidžiasi būti dieviškojo istatymo be nėkuri nieko apsprendžiamā. Dieviškasis istatymas yra galutinė dorinių mūsų veiksmų norma. Tačiau kaip tik todėl jis nėra artimiausioji norma (Norma proxima). Konkrečius mūsų veiksmių dažnai yra tiek susipyne vienas į kitu ir su visokiomis juos lypniomis aplinkybėmis, kad juos išpinioti pagal dieviškaijį istatymą labai dažnai neįmanoma. Kas to primygintai reikalauja, paverstu žmogiškąją egzistenciją abstrakcija ir nužudyti žmogaus asmenybę. Štai kodel Krikščionybė ir skelbia, kad artimiausioji dorinių žmogaus veiksmų norma yra jo paties sažinė. Sažinė jam pasako, ar kuris konkretus jo veiksmas sutaria su dieviškuoju istatymu ar nesutaria, vad. yra geras ar blogas. Kitai tariant, sažinė yra ne kas kita kaip dieviškojo istatymo aiškintoja konkretu mano paties atveju. Ji nuostabu būdu atskleidžia ta istatymą", kaip sako

DEVYNIOLIKTAS "DRAUGO" ROMANO KONKURSAS

1. Dienraštis "Draugas" skelbia dailiosios prozos (romano, apysakos) devynioliktajį konkursą. Rankraščius įtelkti paskutinė data yra 1969 m. lapkričio 1 d.

2. Geriausio kūrinto autorui skiriamas 1,000 dolerių premija. 3. Kūriniu siūlyti šiuo adresu: Dailiosios prozos konkurso komisijai, Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.

5. Sprendimo bešališkumui laldoti autorui turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame uždarame voke pažymeti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat išrašant kūrino antraštę ir pasirinktajį slapyvardį. Teisę komisijai išrinkus premiuoti kūrinių, atidaramas tik laimėjusio autorius vokas. Premijos nelaimėjusijų vokai komisijos ir "Draugo" atstovo akivaizdoje sudenginami.

6. Tūkstančio dolerių premija gavęs autorius be papildomo honoraro pirmosios laidos teise perleidžia "Draugui", išskaitant teisę spaudinti dienraštystę ir išleisti atskiru leidiniu arba tik išleisti atskiru leidiniu. Nelaimėjus autorius spaudiniuose salygas nuspręs abipusiu susitarimu.

Kertinė Paraste

PASAULIUUI ATVIROJE SCENOJE

ŠUKYTĖ, Grandinėlė ir kita kas

New Yorkas

Lilijos Šukytės koncertas New Yorke (1969 m. rugpjūčio mėn. 14 d.), rengtas Laisvės Žiburiu radijo programos, buvo didelis ivykis. Ne tik dėl patrauklaus, gyvo, įvairaus repertuaro, ne dėl solistės tikslaus kiekvienos gaidos per davimo, ne dėl tobulo visu arčiu, dainų ir muzikinių poemų nuotaikų iš scenos perivedimo į auditoriją. Šis koncertas yra didis ir save darniu įtūpimu to dižmiesčio kultūrinio gyvenimo mozaikai. Tai nebuvu dar vienas etninės grupės suspurdėjimas, kokių visuose miestuose pilna kiekvieną sekmandien. Tiesa, šio koncerto klausytojus sudarė beveik tik lietuvių, taigi, etninė grupė, tačiau vienos parinkimas, koncerto organizavimas ir rūpestis juo soliste sudarė remus, kuriuose dainuojant, buvo galima sulaužyti "etniškumo" lukštą. Ivykis tapo viso miesto ivykiu, ką matėme ir iš New York Times recenzijos. Klausytojų tautinė spalva dar labai išryškino koncerto vertę. Kultūringa auditorija ir šiltas priėmimas kritikams nežinomu kompozitorių solistės talentui padėjo atskleisti ne tik muzikinius, bet ir dvinis šilumos turtus. Šis ivykis buvo naudingas solistei, klausytojams, mūsų visuomenei, pačiam New Yorkui, ir labai norėtusi, kad jis liktų naudinės rengėjams.

Atskleidimas

Seniai kalbėta apie atviro scenos kelius. Bet ilgai ju reikėjo laukti. Reikėjo laukti iki Manyland leidyklos atsiradimo, iki Vardžio "Lithuania under the Soviets" ir kt. Dabar pačiausiai ivykiai padažinėjo. Politinės prasmes buvo reikšmingi Lietuvos neprisklausomybės jubiliejinių metų ivykiai Philadelphijoje, visuomeninė prasme Ekumeninė diena, kultūrinę paskirtį atliko Šukytės koncertas, dabar laukiame Grandinėlės egzamino.

Žinoma, čia išvardinti ivykiai sudaro tik dalį tu reikėjo laukti. Reikėjo laukti iki Manyland leidyklos atsiradimo, iki Vardžio "Lithuania under the Soviets" ir kt. Dabar pačiausiai ivykiai padažinėjo. Politinės prasmes buvo reikšmingi Lietuvos neprisklausomybės jubiliejinių metų ivykiai Philadelphijoje, visuomeninė prasme Ekumeninė diena, kultūrinę paskirtį atliko Šukytės koncertas, dabar laukiame Grandinėlės egzamino.

Žinoma, čia išvardinti ivykiai sudaro tik dalį tu reikėjo laukti, kuriais rimtai džiaugiamės. O rimtai džiaugiamės vienė, kurie mus atskleidžia, kuriame daro gyvenimo dalių, bet ne muziejaus eksponatais.

Užsimintai temai konkretiai pailiustruoti pateikėme dviene miestų pavyzdžius. Jie pasekinių iš kitių didesnių lietuviškų kolonių, tais atvejais, kada scena praskleidžiamas, tikrai aukšto lygio dalykui. Savuotės uždaruma ir menkavertiškumo kompleksas, tokiomis programomis yra mūsų išskirtiniai eksponatai.

Siam tautinių šokų koncertai parinkta miesto centre plėčiausiai žinoma salė. (Tiesa, ne pati geriausia.) Apie jį plakatai pasieklių universitete, meno, meno ir muzikos mokyklose tiek Philadelphijos mieste, tiek ir artimesnėse New Jersey vietovėse. Ivykis pristatomas ne kaip tautinės grupės pasirodymas, bet kaip reikšmingo tautinių šokų vienetos progos koncertas, pri-

Vt. Vlt.

183 p.), ir tai todėl kad jos balansas "reikale tiksliau kalba širdžiai: tai daryk, to venk" (t. p.). Sažinė pritaiko bendrą, visiems galiojanti ir amžiną dieviškaijį istatymą manam reikalo, nurodydama man šio reikalo dorinė vertę ar neverę. Štai kodel sažinė jam pasako, ar kuris konkretus jo veiksmas sutaria su dieviškuoju istatymu ar nesutaria, vad. yra geras ar blogas. Kitai tariant, sažinė yra ne kas kita kaip dieviškojo istatymo aiškintoja konkretu mano paties atveju. Patekės į tokia padėtį, kurioje man dieviškasis istatymas yra neaiškus, ašen pasaklausiu savos sažinės. Nužudyti nekalta žmogų yra bloga tiek prigimties, tiek Dievo isakymu. Tačiau jei medžiodamas nušoviu drauga,

tai tik mano sažinė gali pasakyti, kiek buvau neatargas ir todėl kiek esu kaltas už jo mirtį. Gali teismas mane paskelbtį ir nekalta, bet tikai mano sažinė man pasakys, ar iš tikro esu nekalta. Pavysė, kur tiek dieviškasis, tiek prigimties istatymas esti apsprendžiamas sažinės, gyvenime esama begalės.

Šios dvi normos — dieviškasis arba prigimties istatymas ir sažinė — kaip tik išsiskiria etinių dualizmą krikščioniškoje dorovėje. Krikšč. dorovė nėra nei grynai objektyvi, nei grynai sub-

(Nukelti į 2 pal.)

Šiame numery

- Pasauliui atviroje scene.
- Antanas Maceina rašo apie sažinės perteklius.
- Kazys Bradūno eilėraščiai.
- Okupuotas Lietuvos rašytojai.
- Dešimtasis onomastikos kongresas.
- Naujas PEN pirmmininkas ir lietuviški 36-jiame PEN kongrese.
- Pasikalbėjimas su sol. Dalia Kučienė, jos rečitacinių artėjant.
- Dar apie solistą A. Kutuką.
- Julius Rajauskaitės rečitacijos.
- Europos operas belankant.
- Antanas Venclava apie sovietine cenzūrą.
- Kultūrinė kronika.
- Moterys gyvenimas.

Sažinės perteklius

(Atkelta iš 1 dali.)
iektyvi. Ji yra objektyvi, nes galutinė jos norma yra amžinasis dieviškasis įstatymas, paskelbtas Apreiškime ir išliegtas į žmogaus esmę. Bet ji yra kartu ir subjektivai, nes artimiausioji nos norma yra asmeninių kiekvieno sažinė, apsprendianti konkretų žmogaus veiksmą amžinojo įstatymo akivaizdoje.

Lengva tačiau suprasti, kad tarp šių dviejų normų esama vienintelio ir būtino rūšio. Dieviškasis įstatymas ir sažinė nėra tokios dorinės normos, kurios stovėtu šalia viena kitos. Esmėjosi yra vienai ir tas pats dalykas. Juk sažinė, būdama dieviškojo įstatymo taikintoja konkretū manio paties atveju, nėra tuščia forma: ji yra pilna turinio, o šis jos turinys kaip tik yra dieviškasis įstatymas. Sažinė sprendžia apie mano šio ar kito veiksmo dorinę vertę ne palaidai, bet kaip tik dieviškojo įstatymo akivaizdoje. Ji taiko, kaip minėta, dieviškajį įstatymą manam atvejui. Todėl ji visados yra paženkta šiam įstatymui. Ji tik ši įstatymą sukonkretnai ir suindividualina, bet niekados jo neatmeta ir aukščiau jo neišskyla, nes tai reikštų aną pirmynkištį gundymą "būsite, kaip dievai". Tiesa, sažinė gali klysti, dieviškajį įstatymą taikydama manam reikalui. Bet ir tokiu atveju dieviškasis įstatymas yra tai, kas sažinė vadovauja. Kas tad manytu, jog sažinės laisvė reiškia jos nepriklausomybę nuo dieviškojo įstatymo, tas galvotu nekrirklio-

niškai, nes tai reikštų žmogaus kaip kūrimo nepriklausomybę nuo Dievo kaip Kūrėjo.

2

Visos šios pastabos, gana bendros ir atitrauktos, būtų nereikalingos, jei negyventume sažinės pertekliaus metu. Tačiau dabar, kai šaukiamais sažinės ten, kur jos neprivalu šauktis ir kur ji tyliai lyg pelytė po šluota, reikia višta priminti ir padaryti konkretū išvadą. Ir štai, šios išvados kaip tik ir parodo, kaip labai dabar sažinė atpigu.

a. Visų pirmą sažinę yra esmingai asmeninis dalykas. Tai "slapčiausioji vietėlė žmoguje; tai šventovė, kurioje jis yra vienas su Dievu", — šitaip apibūdina II Vatikano Susirinkimas sažinės asmeninį pobūdį (I, t. 183 p.). Ir kitaip nė būti negali. Juk jeigu sažinė suindividualina dieviškajį įstatymą mano atvejui, tai jie galbūt tiktai mano vieno reikalas: mano vieno sprendimas. Iš šio mano asmeninio sprendimo negalima daryti jokių bendru išvadų. Jeigu mano sažinė man sako taip ar kitaip, tai dar anaipolt nereiškia, kad šios balsas galėtų viršti principu — net ir man pačiam. Sažinė yra dorinė mano veiksmų norma manoje situacijoje. Betgi nėra dviejų lygių situacijų — net ir man pačiam, todėl negali būti ne sažinės sprendimo kaip principo. Sažinė yra vienkartinis sprendimas, kuris savo vienkartiskumu ir išsiemia. Stai kodėl ir

Sv. Jonas Nepomukas (Lietuvių liaudies skulptūra)

yre sakoma, esą sažinė budi viados ir esą jos balsas yra nemuslopinamas. Ji yra sargė, bet ji nėra bendra taisykla. Kalbėti tad apie sažinės primata mūšų laikai (tai daroma net ištisose tuo reikalau parašytose knygose) reiškia nuasmeninti sažinę, parveriant ją bendrybe ir tuo pačiu iškreipiant jos esmę arba teikiant jai visai kitos prasmės. Kas kalba apie sažinę kaip principą, tas sujaukia ja su pažiūromis, iškinimais, tikėjimu ir kitaip vidiu Žmogaus gyvenimą dalykaus. Kaip "slapčiausioji vietėlė žmoguje" sažinė niekad negali viršti bendrybe.

Kaip tik dėl tos pačios priekyti nė apie kito žmogaus veiksmų dorinę vertę. Prabilus sažinei, žmogus "estis vienas su Dievu"; tai yra: jis stovi vienas Viešpaties akivaizdoje. Todėl jis gali spresti tik apie savo paties, o ne apie kito veiksmą. Apie kito gi žmogaus veiksmo dorinę vertę jis gali spresti tik pagal savo pasaulėžiurą, pagal viešąja nuomone, pagal papročius, pagal įstatymus, bet tik jau ne pagal savo sažinę. Kito žmogaus veiksmo atžvilgiu mano sažinę yra absolūtai nekompetentinga. Šia prasmė vadi "prisiekusių teismą", kurį nariai yra ne teisininkai, bet paprasti visuomenės atstovai, sprendžia ne pagal įstatymus, bet pagal savo sažinę, yra ryškiausias sažinės pertekliaus pavyzdis. Prieš keletą metų Liežo mieste (Belgijoje) buvo prisiekusių išteisinta moteris, nužudusi du savo vaikus, iš priemones buvusius nesveikus. Galimas daiktas, kad ši moteris buvo nekalta; galimas daiktas, kad ji manė, esą būsia šiem vaikam lengviau nebegyventi, negu gyventi invalidais. Tačiau apie tai galėjo spresti tik jos pačios sažinė, o ne sažinė anu keleto ar keliolikos asmenių. Jau F. Dostojevskis savo metu kovojo prieš šitokią svetimos kaltės apsprendimą pagal savo sažinę (pl. jojo straipsnį "Aplinka", 1873 m.). Iš tikro, reikia didžios drąsos tarsi: mano sažinė sakanti, esą tas ar anas yra kaltas ar nekalta? Tai ižšilumas tikra prasme, nes tokiu atveju sprendėjas manosi galis išbrauti iš anų slapčiausią kito žmogaus vietelę, kuri prieinama tik jam pačiam ir Dievui.

DR. ANNA BALIUNAS
KIŪ AUSU NOSIES IR GINKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
858 West 63rd Street
Val. Kasdien 10—12 val. ir 7—9 v.
vak. Seštadieniais 10—11 val. Trečiadieniais uždaryta. Ligoninė priimamai su
sitars.

Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefon. WALbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford
Medical Building) Tel. LU 5-6446

Priima ligonius pagal susitarimą
jei neatitinko skambinti 374-801.

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJOS

Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25. Elgin. Illinois

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIU IR VIDAUŠ LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampus 63-6105 ir California

Val. Kasdien nuo 6—8 val. vas
Seštadieniais 2—4 val.
Trečiadieniais 10—12 val. pagal
susitarimą.

Ofiso telefon. 476-4042
Rez. tel. WALbrook 5-3048

Tel. ofiso HH 4-5849, rez. 358-2233

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street
Valandos: pirm., ketv. 1—4, vakare 7—8,
antrod., penkt. 1—5, treč. ir šešt. tik
susitarimai.

DR. A. MAGIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street

Valandos: pirm., ketv. 5—8 val.
antrod., penkt. 1—4 val.
Penultiminių tik susitarimai.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERU LIGOS

2817 West 71st Street
Telef. 4-3545
(Ofiso ir rezidencijos)

Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7733, rez. PR 6-4732

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Val. 2 liki 4 v. p. ir 7 liki 8 v.
Treč. ir šešt. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141 Namų 636-4850

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6449 So. Pulaski Road

Val. pirm., antrod., penkt. 1—4 val.
ketv. 5—8 v. v. uždaryta.

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR

SAŽINĖS PERTEKLIUS

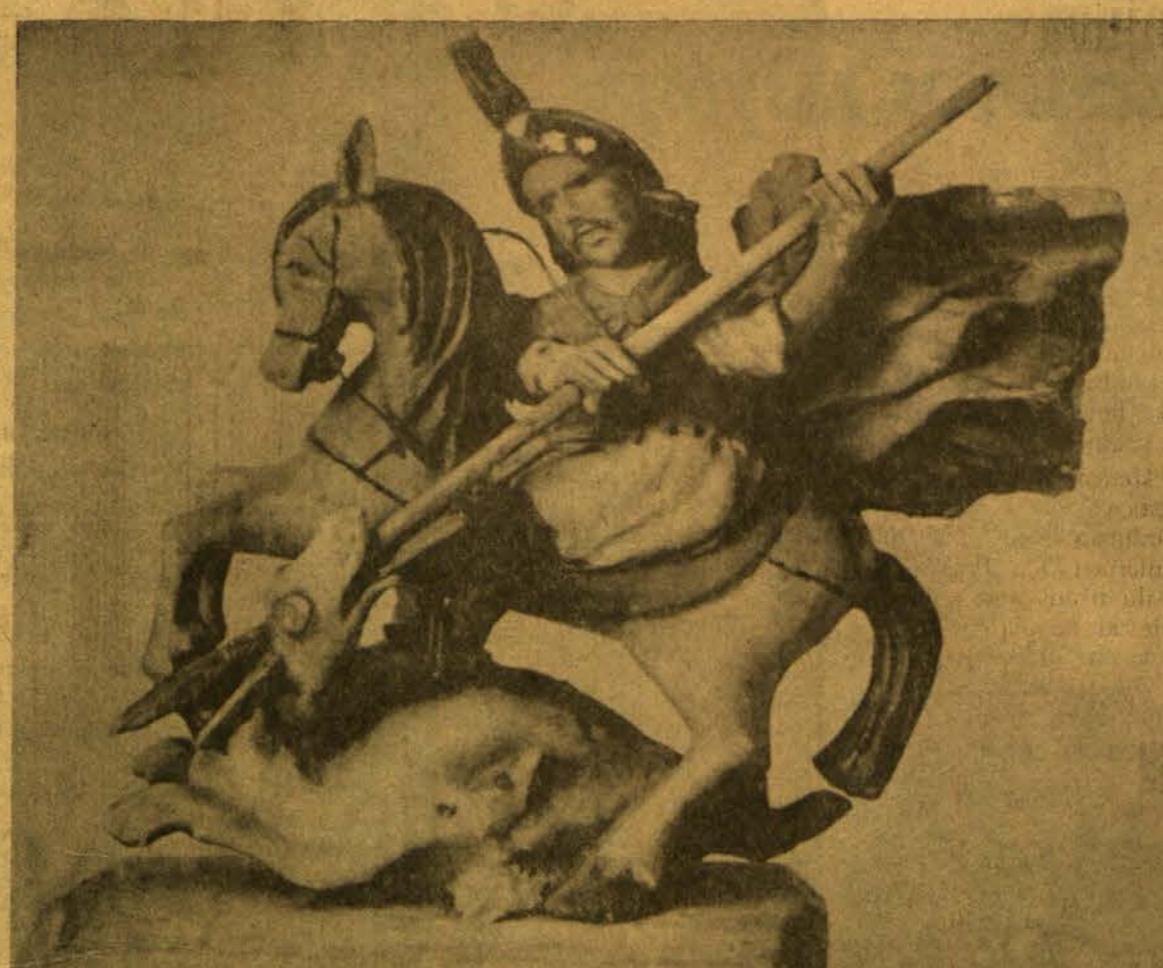
(Atkelta iš 2 psl.)
yti, bet kaip veikdamas" (II t., 291 p.). Cia ir glūdi pagrindas, kodėl niekas neturi teisės verti žmogaus elgtis savo sažinę. Sažinės laisvę glūdi jos ipareigojančiam charaktere. Jeigu aš privalaus kiekvienam atvejui savos sažinės klausyti, tai savaime aišku, kad turu turėti laisvę elgtis taip, kaip mano sažinę mane ipareigoja.

Sis ipareigojantis sažinės pobūdis kaip tik šiandien esti pamirštamas arba jam netekiamo dienės vertės. "Humanae vitae" ir šiuo atveju yra pamokantis pavyzdys. Jeigu vyskupui Shannon, teologui H. Kuengui ar aniem 41 kunigui sažinė iš tikro neleidžia enciklikos principų priimi, ir juos tikintiesiems skelbtai, tai jie turėtų šventos pareigos savo sažinės klausyti ir Bažnyčia palikti, nes Bažnyčia šiu principu laikosi ir jų skelbimo reikalauja. Ilykus konfliktui tarp Bažnyčios ir savos sažinės, reikia klausyti sažinės. Tai kėlė aikštėn jau prieš 45 metus jėzuitas M. Pribilla savo diskusijoje su protestantu prof. A. Messeriu, ši netustebindamas: mat, Messeris kaip evangelikas manė, esą kat. Bažnyčia savoje dorovėje sažine nuslegianti autoriteto naujai. Tačiau Pribilla jam atskė, kad jei katalikas savo sažinėje apsiplendrija kitai negu Bažnyčia moko, jis nusidėtu, pasilikdamas Bažnyčioje, nes eitu prieš savo sažinę, kuri visados yra konkretų mūsų dorinių veiksmų norma (plg. Katholisches und Modernes Denken, Stuttgart 1924 m. 62-64).

Betgi mūsų dienomis tokio nuoseklumo nematyti. Vienas

vienintelis teologas anglas Davis išstojo iš Bažnyčios, vedamas savo sažinės. Tuo tarpu visi kiti, net ir vysk. Shannon po savo apie bendrus principus, 3. naujant sažinę ten, kur tas ar kitas Bažnyčios sprendimas mano gyvenimo višiškai neliečia, 4. šaukiantis sažinės ir vis dėlto jos neklaustant. Šis daugiaropas iškreipimas kaip tik ir rodo, kad sažinės vardu šiandien vadina ma visai kas kita, būtent: nekritiški pasaulėžūrinis nusistatymas arba žmogiškas noras išsivaduoti iš krikščioniškosios dorovės. Tačiau kadangi neretai net reikalaudami leisti jiem eiti ir toliau ganytojų pareigas. Tačiau šiuo atveju jie daro dvi kliaidas: 1. sažinė niekad, kaip sakytu, nesprendžia apie bendro dėsinio teisingumą ar neteisingumą; 2. "Humanae vitae" reikalaivai dvasiškių gyvenimo višiškai neliečia (bent tol, kol jie gyvena celibate) ir todel su ju sažinė nesusiliečia, nes sažinė, irgi kaip sakytu, nesprendžia tik apie mano konkretų asmeninių veiksmų. Stai kodėl dvasiškių kova prieš "Humanae vitae" sažinės vardu virsta juokinga Don Kichoto kova su vejo malūnais. Ši juokinguma gražiai vienu sakinu išreiškė viena Muensterio diocesezijos laikraščio "Kirche und Leben (Bažnyčia ir gyvenimas)" skaitytoja, atsiliepama i H. Kuengo, Tuebingeno dogmatikos profesoriaus, kova pries kelia: "Kam reikia plėšti teologiškai, jeigu niežti žmogžkai".

Sažinės perteklius ir tuo pačiu jo atpigmasis mūsų laikas, kaip matome, reikiasi jos iškreipi mu: 1. sprendžiant pagal savo sa-

Sv. Jurgis

(Lietuviai liaudies skulptūra)

Aš ir mano vaikai norime šiandien gyventi."

Vyt. Žilinskaitė viename feljone, piešdama kompartijos reikavimą dėgti komunizmo laime, rašo: "Melžėja žvengindama tuščiu kibiru, artinas prie atrajančios karvės. Ji žengia rami, nes žino, kad palieka paskui save ryškiai išpaustas pėdas — nakti pažiliuglo. Stai ji pritupia prie žaliosios, akimirka, kita — ir ištvirtai sugniaužto spenio čiučieli balta, kaip kalnu sniegas srovė. Melžėja vėl čiurksteli ir tyli nušiuokia. Kokia ji dabar graži. Graži tuo, kad duoda žmonėms pieno". Poetas Korboskis yra taip pasakė apie traktorių kolyličių "Jis visas save atidavė traktoriui". Taip ir melžėja. Ji visą save atidavė teismeiniui. Jos darbo chalato kisenėje yra bloknotėlis. Jame išrašyta: "Ar viską padariau? Ar viską išmelžiau? Ar degliau melždama? Puikiu, nepakartojamu metu mes gyvename. Viskas skelstanagams".

Idomiu pasakymu yra ir verslinė komedijos. Pvz. lenko M. Reko Domanskio pjesėje "Atėjo naujas", šitaip rašoma apie lenkų pareigūnus: "Reikia nusiūsti mūsų administracijos specialistus, tai jie per tris mėnesius paversi Amerikos gerove".

Komunistai bijo savo šešelį, jie itaria visus visur, o dažnai net be reikalo. Stai dar praejusį metu, 1968 m., gruodžio mėnesio "Pergalėje" Jonas Mikelinskas išspausdino apysaką "Trys dienos ir trys naktis". Apysaką redaktorių paleido, bet vėliau jis susilaiko iš politruko didelės kritikos. Rašytojas turėjęs gera postą, kaip jaunuju rašytoju patarėjas, buvo iš to posto pašalintas. Apysakėje beveik įrodoma, kad žmogui labiau kenkia komunistinės sistemos biurokratija, negu komunizmas. Stai kūn. Alyzas sako komunistui: "Dievė padėk jums ateičiai, bet šiandien toje jūsų dirvoje, deja, ne blogiau tarpsta kūkaliai ir piktžolės, negu kviečiai".

Jono Avyžiaus romane "Kainas kryžkelė" yra ir toks sakiny: "Visi vagiai. Mes iš valstybės, valstybės iš mūsų. Pats sakesi, kad gerai dirbu, o gaunu už darbą? Gražius. Poros kojinių už savaitės darba nenuperku. O valstybė laikosi savo. Jai nesvarbu, kiek tu gauni už darbadienius. Užėjus į kruituvę — mokėk".

Daugelis nuliūsta, jog, kada rusų rašytojai veržiasi į Vakarus, patys bėga, persiūčia savo kūrinius, lietuvių rašytojai yra taip prisaikę ir taip patenkinti komunistiniu socialistiniu realizmu botagu, kad nieko nebenori, o gyvena tik, kaip partija isako. Lietuvos rašytojas, kaip ir kiekvienas rašytojas pasauly, norėtų išsimušti iš rėmų, tačiau visas tas

sékmungumas priklauso nuo talento ir nuo atsitiktinių sąlygų. Mes tikime, lietuvių tautos genijus visiškai išvystelės kūrybinės ugnies prasveržimais, kol galu gale išsilaivins iš komunistinių, varžančių natūralų literatūrinių augimų pančiu.

Naujas PEN pirmininkas ir lietuvių 36-tajame kongrese

Rugsėjo mėn. 15 d. Mentone (Prancūzijoje) prasidėjo 36-tasis kongresas pasisakys prieš rašytojų arestus bolševikinėje Rusijoje.

Siame 36-tame PEN kongrese dalyvauja rašytojai iš 40 kraščių. Idomu, kad ši karta kongresė yra ir laisvuji lietuvių rašytoju astovai. Kaip rugsejo 16 dienos "New York Times" rašo: "Forty countries, including delegations from Estonia and Lithuania in exile, are represented at the congress".

PEN klubai yra labai įtakingu ir žmogaus kūrybinę laisvę ginant daugelio tautų rašytojų organizacija. Ne karta jos itaka ir jos veikla intelektualiniame žmonijos klode visiem modernių laukų tironams buvo skaudu ir neiškrapštoma rakstis. Sakydam, PEN klubas tarptautiniu kongresu prognozis sovietiniai rašytojai, tai gaudavo leidimus ten išvykti, tai vėl prieš pat kongreso atidarymą leidimai būdavo atimti.

Tačiau kongrese nėra čekų rašytojų. Bet vengrai, rumunai, ryti vokiečiai, lenkai ir bulgarai atvyko. Rusų taipgi nėra. Spėjama, kad pabijota, jog kongrese gali būti kalbama apie rusų rašytojų priėvertavimus ir trėmimus, ką Vakarų pasauliu plati atskleidė nesenai iš Rusijos pabėgęs rašytojas A. Kuznecovas.

Naujuoju pasauliniu PEN klubu pirmiminku kongrese išrinktas Prancūzų akademijos narys, 53 metų poetas Pierre Emmanuel. Naujasis PEN pirmininkas yra lankesis ir JAV, kurį laiką skaitydamas paskaitas Harvardo ir John Hopkins universitetuose.

Prancūzų dabarties literatūroje Pierre Emanuel yra laikomas vienu žymiausiu katalikiškojo sparno rašytoju. Savo kūryboje, Šalias religiniu temu, dažnai išsakas ne tik dabarties tironų suluošinto žmogaus skausmą, bet ir nepaveriamos dvasios didybę. Jo poezijos pastaraisiais metais esame vertinuose paskelbę ir "Draugo" kultūrinio priešpuslapiu. Stai kaip poetas kalba apie laisvę ir tironiją:

O mano broliai kalėjimuos, jūs esate laisvi.
Laisvi išdegintom akim, sukaustytom rankom ir kojom, Sužalotais veidais ir lūpom sudraskytom,

Jūs esate tie prievartaujamieji medžiai kankinių, Auga dar stiprėni, nes apgejėjai. Jūs — tikru žmonių yra beribis žvilgesis.

Jūs tyla — garsioji eterio ramybė. Viršum tironų — užkimbusis nuo nebylystės. Yra dar tylūs jūsų rankų skliautai.

Aukščiau menkos diktatorius tvarkos Yra plačių padangų, debesų rimitis, Yra žydrių kūnų alsavimas, Yra maldos laisvės tolai Ir kaktos, nesiliekiančios prieš neka.

Yra žvaigždynai laisvėje esmės, Yra beribiai tapsono vaisiai, Yra tironiams pražūtinga baimė — Baisojo Dievo laisvę.

(P. Gaučio vertimas)

SIUTINIAI I LIETUVĀ
COSMOS EXPRESS
2608 W. 99 St. Tel. WA 5-2737
2501 W. 68 St. Tel. WA 5-2323
3233 W. Halsted Tel. 254-5320
Didelis valstybės prekių paslaugomis
Primam užsakymus automobiliniams
E. tr. V. Žukauskal.

Kas tik turi gerą skoni, Viskā perka pas Lieponi!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 v. v.

**Chicago Savings
and Loan Association**

INSURED UP TO \$15,000

INSURANCE CORPORATION

Chicago Savings and Loan Assn.

John Pakel, Sr., President and Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE.

5 1 / 4 % Certifikatu sąskaitos

Certifikatai išduodami tūkstančiniems. Mažiausia turi būti \$5000. Pelnas mokamas kas trys mėnesiai.

4 3 / 4 % Ant visų knygelių
sąskaitų

NUOSIMCIAMI PRISKAITOMI
KAS DIENĄ, ISMOKAMI KAS
TRYS MENESIAI.

STAI NARIAMS TEIKIAMAS MCSU PILNAS PATARNAVIMAS:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organiza'n meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks.

- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

TEL. GR 6-7575

HOURS : Mon. 12 P.M. to 8 P.M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 8, Sat. 9 to 12:30

Kiekvienas įsipareigojimas reikalauja daug pastangų

Pasikalbėjimas su soliste Dalia Kučenienė

Po savaitės, spalio 4 d., Javimo centre Chicaguje išvyksta sol. Dalias Kučenienės dainų rečitalis. Ta proga "Draugo" bendradarbis pateikė solistei keletą klausimų.

— Jūs esate baigusi universiteta magistro laipsnį, rašote ei-lėrašius ir domėtės siaip literatūra, kodėl pasukote dainos keliu, kas, be abejų, reikalauja daug pastangų ir rūpesčių?

— Manau, kad domėtis daugiau nei viena meno sritis yra gan natūralus reiškinys. Praeitis liudija nemaža sekmingų pavyzdžių. Michelangelo buvo ne vien tapytojas, bet kartu skulptorius, architektas, poetas. Ispanų poetas Garcia Lorca rašė ne vien poeziją, bet kartu pasižymėjo ir kaip liaudies dainų, "cante hondo", puoselėtojas ir idomus kompozitorius. Mūsu tautoj, kalbant apie Čiurlionį, kallbame apie jį, ne vien tik kaip apie muziką, bet ir kaip apie grafiką ir sekmingą dailininką. Šiu dienų garsusis italių dainininkas Tito Gobbi, atėmianti Lyric operos sezono, netiesioginiai atsakaujti į klausimą, kad pasižventimas vienai meno srčiai dažnai išdegdė sekmingą dalyvumą ar net kai kuriais atvejais trilypumą. Anaiptol viena meno sritis nebūtinai turi roboti menininką.

Nepretenduoju į išvardintų menininkų aukštumas — tik šiai pavyzdžiai, manau, netiesioginiai atsakaujti į klausimą, kad pasižventimas vienai meno srčiai dažnai išdegdė sekmingą dalyvumą ar net kai kuriais atvejais trilypumą. Anaiptol viena meno sritis nebūtinai turi roboti menininką.

Kiekvienas rimtas ir nuoširdžiai gilius įsipareigojimus reikalauja daug pastangų ir rūpesčių, be abejų, dainos keliai — nėra išimtis.

— Kada pradėjote dainuoti ir kada pajutote, taip sakant, pašaukimą i dinā?

— Sakoma, kad nei knygos, nei universitetai neįsaugina poetą, nes poetu reikia gimbti. Tur būt, tą patį būti galima pasakyti ir apie dainininką, nes be tos igimtos vidujinės jėgos, kuri prasosi būti išrašyta arba išdauguota neįmanoma būtu nė pradeti. Sunkoka uždėti laiko antspaudą ant tos jėgos ar ant, taip Jūs vadinamo, pašaukimo pajutimo. Galu tik pasidalinti kai kuriais īvykiais, kurie samoningu yra palikę itakos vagas.

Prieš pat antrajį pasaulinių karą gyvenome Šiauliųose. Atsimenu, kaip vedavosi tėveliai į įžiūtų koplyčią. Buval ketverių metu. Labai patikdavo, kai kum. J. Borevičius apsirengdavo spalvingais liturginių rūbais, bet vis dėlto visas demėsys nukrypdedavo ne į altoriaus, bet į vargonų pusę, kur mama giedodavo. Labai pykdavau, kai drausdavo atsuktį galvutę. Tada pyktelejus prižadėdavau, kad užaugusi būsiu tik ten viršui, iš kur visa muzika plaukia.

Karas ir gyvenimas Vokietijoje bei Šveicarijoje nusiaubė normalias vaikystės dienas. Apsigydėnus Argentinoje, kai jau buvau dvylikos metų, per vieną pianisto A. Kuprevičiaus koncertą, buvau taip sužavėta jo Chopino interpretavimu, kad sekantą dieną jau pradėjau lankytis pianino pamokas. Dainavimo pamokos prasidėjo vėliau.

— Kada pirmą kartą išėjote į sceną, kokia buvo savijauta ir kaip buvot priimta kritikos ir publicos?

— I sceną išėjau vėlai, būdama septyniolikos metų, jau Chicago. Tada paskutiniuosius metus lankiau Marijos gimnazija. Dainavimą mokiaus pas komp. sesėlė Bernardė. Jos paruošta per tradicinį mokinį koncertą atlaukai Alabieff "The Russian Nightingale" su fleitos palyda. To pirmo pasirodymo daugiau laukiai ir mažiau jaudinės negu dabar rouošiantis L.D.K. Birutės — koncertui. Tuo metu lydėjo jaunaviškas dar moksleiviškas nerūpestingumas, pagrįstas ma-

Dalia Kučenienė tarnaitės Serpinos roloje su ponu Uberto — V. Naku opeoroje "La Serva Padrona". (Lietuvių foto archyvas)

liaus išlaikymas. Šiam koncertui kūrinių yra specifiskai atrinkti, tad, atsakant į klausimą, koncertui yra atskirai paruošta programa.

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

asmenišką kelią į daina ir apie kitas, su daina siejamas temas. Tenka palinketi solistės sekmes, o svečiams gausaus atsilankymo, nes tie, kurie girdejo solistė dainuojančią, gali paliodyti, kad atsilankiuju laukia įdomus dainininkės rečitalis.

P. Svilius

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienės pasipasakojimas apie jos,

—

Toks yra sol. Dalias Kučenienė

Meninės kultūros

Julijos Rajauskaitės - Šušienės piano koncertas
Chicagoje

BALYS CHOMSKIS

Ko muzikos mylėtojai eina į romantinių atodūsių, kūrinių: piano koncertus, negaliédami išlaikti ir laiko, nors jau ne viena Banaičio "Ryto belaukiant", Gaidelio "Lietuviškas šokis" ir karta susitiko su tais pačiais Debussy "Džiaugsmo sala". Čia kompozitoriai namuose ir salėse? Juos vilijoja savita, originali menininko interpretacija, temperamentas, technika, proto ir širdies pulsas, prieštaravimai. Šiandien klausytojas trošta netik džiaugtis muzikine kūryba, užsimerkus skesti jos garsus, bet jis taipgi ir dega, kad po koncerto viduje atsivertų gincų versmės tarp jo ir atlėkėjo — menininko ir kūrėjo. Jei tokia "kova" išliepsnojo, tai reiškia, kad vakaro koncertas naujas įdomus.

Julijos Rajauskaitės menas paprastas, nuoširdus. Iš pirmos Scarlatti E-dur sonatas, praeita šeštadienį, rugpjūčio 20 d. Javimo centre Chicagoje, buvo aišku, kad nekilis aistrinės gincų pokalbiai, nes pianistė rūpi pirmame plane išskelimi kompozitorių ir pasiliui išsklimai jo teksstui, o publikai ji pati prisistato kaip kūrybos plano vykdymo ja bujok artistinių pozavimų. Turint dekoratyvinę garsu techniką, pianistė sekasi skambinti impresionistinius, susietus su

Koncerta rengė Lietuvos moterų klubų federacijos Chicago klubas.

Kultūrinė kronika

• Prof. Antanas Klimas, grždamas į Vienos, kur jis dalyvavo Europos Kalbininkų draugijos suvažiavime ir 10-me pasauliniame Vardotyros kongrese, buvo sustojęs Stockholme. Cia pasimatė su dr. J. Lingiu, kuris jau keliolika metų dėsto lietuvių kalba Uppsalos universitete. Taip pat aplankė tik ka išėjusi į pensiją Stockholmo univ. prof. estą P. Arumaa ir Stockholmo univ. prof. dr. V. Ruke-Dravinia. Ir prof. Arumaa (estas) ir prof. Ruke-Dravinia gražiai ir laisvai kalbėti lietuviškai.

Tikimasi, kad Stockholmo universitete buvę ir baltistikos studijų sekacija.

• Lietuviai kelia Saarlando universitate, Vakaru Vokietijoje. Praejas metais Saarlando universitete Saarbueckenė mėste buvo pirmą kartą dėstoma lietuvių kalba. Klausė 5 studentai — visi vokiečiai. Dėstę indoeuropeistas prof. dr. P. Strunk. Naujojo vadovėli "Intro. to Modern Lithuanian", jo "raktus" ir juosteles. Prof. Strunk vadovėli yra labai patenkintas.

• Jonui Mikėnui, žinomam keramikui, suėjo 70 metų amžiaus. Nuo 1940 m. jis dėsto dailiųjų keramikos technologiją Kauno meno mokykloje (dabar Taikomosios ir dekoratyvinės dailės institutas); vėliau buvo docentu Vilniaus dailės institute, dabar šio instituto vakarieniam skyriuje Kaune. Jo sūnus Alg. Mikėnas garsėja kaip architektas, akvarelistas, o brolis Juozas — garsus skulptorius.

• Washingtono laikraščiai apie V. K. Jonyno kūrinius. Washingtono dienraščiai "The Evening Star" ir "The Washington Post" įk. rugpjūčio 13 d. davo puslapiose, aprašydami naujai pašventintą modernaus stiliaus Šv. Jurgio episkopala bažnyčią Washington, D.C., 2 and U Str. N.W., tarp kitokio pastebė, kad modernaus meno stiliumi altorių ir Kryžiaus kelius sukūrė New Yorke gyvenantis menininkas V.K. Jonynas (laikraščiuose Jonynas). "The Washington Post" idėjo Jonyno projekto ir išvydkito altoriaus bei jo darbų detalinių kentinių nuotraukas, su prierašu — modernizmas religijoje. Nuotraukoje prie moderniško altoriaus nuotraufotografotas kunigas pamaldų metu, už kurio siene matyti V. K. Jonyno išvydkytų reljefų kontūrai.

"The Evening Star", rašydamas apie Jonyno modernų Šv. Jurgio bažnyčios dekoravimą, pa-

Pianistė J. Rajauskaitė - Šušienė savo koncerto metu Jaunimo centre, Chicagoje.

Nuotr. K. Kauno

nias dramos teatre. Be oficialių kalbėtojų, platesnį žodių apie Vaižganto kūrybą čia tarė Pedagoginio instituto docentė Aldona Vaitiekūnenė. Rašytojas Juozas Paukštėlis papasakojo prisiminimų apie J. Tuma-Vaižgantą. Ištraukas iš Vaižganto raštu mi-

nėjime skaitė aktoriai: K. Kymantaitė, M. Mironaitė ir S. Noševičiūtė. Koncertinė minėjimo dalį atliko sol. J. Stasiūnas, styrinis kvartetas ir liaudies instrumentų kamerinis ansamblis "Sutartinė".

Rugpjūčio 15 d. Vaižganto gi-

Antanas Venclova apie sovietinę cenzūrą

Komunistai Rusijoje yra įvedę tokią pat kietą diktatūrą, kaip buvo nacių Vokietijoje ir fašistų Italojoje, gal net dar kitesnė, nes perėmę anį diktatūrų metodus, dar tuo pačiu sa- vaie aziatiškumas.

Reikšminga, kad net ištikimas komunistų tarmas Antanas Venclova savo naujai iš spaudos išėjusioje atsimi imt knygoje "Vidurdienio vėtra" 255 p. rašo, kad išleidžiant Susanos Mar atsiminimus apie Lituva "Vstreča s Litvoj", ie tylėjo pasirodinti tik su kypriromis, reiškia — su cenzūros išbraukimais.

Venclova pats pasakoja

mimo šimtų metinių minėjimai buvo dar Vilniaus universitete ir Kaune. Šio miesto senamysteje, prie namo, kuriamė kadaise gyveno Vaižgantas, atidengta paminklinė lenta su išrašu: "Šio namo antrame aukšte 1920-1933 metais gyveno rašytojas Juozas Tumas-Vaižgantas".

Chicagoje Vaižganto šimtų metinių minėjimą rengia Pedagoginis lituanistikos institutas gruodžio mėn. 27 d.

• Dail. Adomo Galdino tapybos kūrinių paroda atidaryta M. K. Čiurlionio dailės muziejuje, Kaune. Parodoje išstatyta prieškarinio laikotarpio šiuo metu New Yorke gyvenančio mūsų dailininko darbai.

Negalite? Kodėl?
— Negalime tokio, koki pa-
ruošė redaktorė Chitarova...
— Bet palau'it... Juk mes
abu d'simt's kartu...
— Taip, taip bet rinkiny né-
ra nė vieno eileraščio, skirto
Stalinui.

— Kad aš tokio eileraščio ne-
turiu.

— Galite gi parašyti?

Ir Venclova prisipažsta: "Ra-
šiuu kažką 'reikalingo' ir jau-
čiau, kad eileraščis išeina nevy-
kės, nenaudas, nejdormus". Bet
vinkinys vis nesirodė. Kar-
ta Venclovai paskambino vyres-
nysis redaktorius ir paprašė
uzeti i leidyklą. Tarp iš iky-
toks rinkinio "lėilių": "Rinkinys,
atrodė nedidelis, bet gana i-
domus. Tik, žinote, to negalime
išleisti..."

J. Žvibl.

**since
1914...**

**MIDLAND
SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**

43 1/4 %
PASSBOOK SAVINGS
— o —
All Accounts Paid and Compounded Quarterly

5 1/4 %
6-MONTH SAVINGS CERTIFICATES
Minimum \$1,000

Frank Zogas, President

FREE

beautiful bone white
16 pc. set of fine dishes

Jums patiks si naujaisia dovana Sv. Antano Taupymo ir skolinkimo bendrovės. Tai tokios rūšies dovana, kurios jūs nesitikite gauti iš bet ko, bet tik iš "prieinamų" (pasiekiamų). Jūs galite gauti šį pilną komplektą iki spalio 15 d. atidarydami naują taupymo sąskaitą su \$500.00 arba jidėdami \$500.00 į jau turinčią sąskaitą. Sv. Antano Taupymo B-vė turi platų taupymo planą, išskaitant ir 5 1/4% certifikatą, įmokant vienu kartu (minimumas \$7,500.) ir patarnaujus jums pagal jūsų pagidavimo taupymo planą. Si dovana diuodama tik viena šeimai, ir paštu nesilunciamą. Atvykite dabar ir pasimirkite sią dovana.

1447 South 49th Court, Cicero 60650

Phone: 656-6330

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, EXEC. SECY

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

**ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY**

Manufacturers

Rankomis išpiaustytu paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.

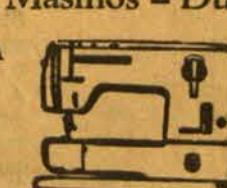
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258-59

**Saint
Anthony
Savings**

Member Federal Savings and Loan Insurance Corporation, Washington, D.C.

Siuvinimo Mašinos — Duikių Siurbliai

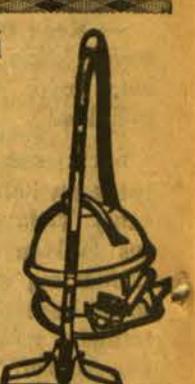
- BERNINA
- NECCHI
- ELNA
- VIKING
- PFAFF
- SINGER

ELECTROLUX
HOOVER
EUREKA
KIRBY
ROYAL
IR KT

Pardomadame, nuomojame ir taisome siuvimo mašinas, duikių siurblius, prieinamomis kainomis ir salgymosi. Turime dalius. Aptarnaujam Chicagoje ir priešiems.

B and B DISTRIBUTING COMPANY
A to Z Sewing machines and Vacuum cleaners
4081 ARCHER AVE. (Prie California Ave.), Chicago, Ill. Tel. 927-4702
Vedėjas Arvydas M. DIKINIS

Pasinaudokite Draugo „Classified“ skyriumi.

EUROPOS OPERAS LANKANT

Kelionės ir spektaklių įspūdžiai (II)

SAULE JAUTOKAITĖ

Milano operos La Scala puošnioji ir daugiaukštė vidaus erdvė

Milanais.

Sėdime Miuncheno aerodrome ir laukiame, kol atskris Alitalia lėktuvas mūsų pasiūmti. Išlaukėme dvi valandas, o mūsų lėktuvas dar tebeskraido kažin kur po Alpes, audros užkluptas, o svarbiausia — jau šandien vaikare turime eiti į La Scala. Paganau, pavėlave dvi valandas, atskridome į Milaną. Mūsų Milano viešnagės vadovas pasiskun-

Milano La Scala operos rūmai ir aikštė

dė, kad tiek ilgai turėjės mūsų laukti ir pranešė, kad mūsų šio vakaro bilietus pakėtė į sekmedienį vakara.

Milano La Scala — tai kiekvieno operos mėgėjo svajonė, tai visų operų karaliene. Čia tiek daug itališkos operos istorijos, tiek daug operų premjerų, nepaisiokim, laimėjimų. Cia Verdi triumfai sugrįžo į operos pačių su savo "Otello", čia ir Puccini paskutinė opera "Turandot" išvydo operos sceną.

La Scala (ital. laiptai) istorija šitokia. Keturioliktame šimtmetyje Veronus didikė vardu Regina della Scala, 1381 m. Milano centre pastatė bažnyčią vardu Santa Maria della Scala. Po 400 m. si bažnyčia sudėgė ir ant jos pamatu buvo pastatytas teatras ir pavadintas La Scala. La Scala, kaip ir Miuncheno opera, per kara buvo subombarduota. Sakoma, jog Toscanini, sugržės iš Amerikos, verkė pamatus La Scalos griuvėsius. Beveik jo vieno pinigais ji buvo atstatyta ir vėl atidaryta 1946 m.

Su nekantrumu laukėme tojo vakaro, kada išvysime šią Milano ižymybę. Sekmadienio vakara specialiai užsakytu autobusu nuvažiuojame prie pat teatro durų. Nors atstumas nuo viešbučio iki operos buvo tiktais kokie penki blokai, tačiau mūsų bendrakalėvės atsisakė eiti, nakti siauromis gatvelėmis, nes čia o-

peros spektaklis prasideda 9:15 nizavo, ne tik su chorū ir solistais, bet ir su šokėjais.

Iš viršaus pastatas labai paprastas, niekuo nesiskiriant iš kitų aplinkinių, daugiau primenasi banką, negu operos rūmus. Fasadinės durys nedidelės, paprastos. Fojė, irgi gana mažas, lygiančius su Miuncheno. Bet pati sėdė tikrai grandiožiška. Didelė, talpinanti 3000 žiūrovų, pastogos formos. Penki aukštai balkonų papuošti su gulinčiais liū-

nizavo, ne tik su chorū ir solistais, bet ir su šokėjais.

Prancūzų kompozitorius Hector Berlioz, didelis Shakespeare gerbėjas, labai pergyveno, kad jis nemokejo angliskai ir jo veikalus turėjo skaityti vertimose. Ne pasitikėdamas nė vienu libretistu, kuris galėtų parašyti tokį stiprų libretą, kaip originalo tragedija, Berlioz nedrėjo rašyti operos, bet jis šia garsiai meilės tragedija perkėlė į pasakojimo formą (prancūzų kalba), kuria atlieka orkestras, choras, tenoras, mezzo-sopranas ir basas, o jos pagrindinius veikėjus, Romeo ir Giulietta, vaidino baleto šokėjai. Tai, tur būt, labiausiai pasisekęs Shakespearo tragedijos "Romeo ir Giulietta" perkėlimas į muzikos rėmus.

La Scala ši veikalą inscenavo be priekaištų. Didingos dekoracijos, gražūs rūbai, skoningas choro išskirtymas scenoje, dramatiškas Romeo ir Giulietta rolių atlikimas šokiu. Visas svoris čia krenta ant spektaklio grandiožiškumo, ī smulkmenas mažiu kreipiama dėmesio.

Apie La Scalos publiką suniku ką nors pasakyti, nes čia aplink buvo daugiau kalbančių angliskai, negu itališkai. Tačiau publiką buvo labai entuziastinga, daug plojanti, neskubanti. Išėjus į gatvę, pilna žmonių, atrodo, kad čia apie 12 nakties tik gyvenimais prasidėja.

La Scala yra ne tik operos mėgėjų, bet taip pat kiekvieno operos solisto svajonė. Ji garsi savo tarptautinėmis žvaigždėmis.

Cia dainavo visi garsiausi operos pasaulyje solistai. Pati garsiausia (ne itališkai) buvo Maria Callas,

pajėgusi ir Renata Tebaldi "atbaidyti" nuo La Scalos, kuri ramiai pasitraukė į šalį ir daugiau čia nebedainavo.

Kita dieną ējome apžiūrėti La Scala pastate esančio muzikos forme, bet La Scala ją in-

1970 PLYMOUTH-BARRACUDA

VISISKAI NAUJI "6" ir "8"

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
G T X, FURY — DUSTER

4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

muziejaus. Siame muziejuje matėme ne tik eksponatų iš pries Kristaus laiką, bet ir iš mūsų, gyva, vaikščiojančių "eksponatų". Metropolitan operos tenorai Richard Tucker su žmona.

La Scala teatro muzikos muziejus turtinges ne tik savo marmeriniai kambariai, bet ir muzikinė medžiaga. Čia visur prikabinėta kompozitorui ir solistui paveikslų, biustų, muzikos instrumentų išklausenų, įdomi muzikos biblioteka, pianinai. Daugiausiai vienos skirta kompozitorui Verdī. Čia matėme jo pirmajį laikrodį (jau surūdijęs), o paskutinysis tebeblizga auksu. Matėme jo žilti plaukų garbaną. Requiem mišių originalą, jo pasą, pirmosioms ir antrosios žmonos portretus ir t.t.

Prie kompozitoriaus Rossini portreto mūsų vadovas pasakoja: "Kada Rossini buvo 37 metu, parašė savo paskutinę operą "William Tell", sugalvojo daugiau operų neberaštyti, bet užsimtai pačiu mėgiamiausiu savo amatu — virimu. Ir užtard Italijoje beveik kiekvienam restorane valgytis spaghetti alla Rossini, pizza alla Rossini, lasagna alla Rossini, kad turėtumėte figūrą alla Rossini."

Kur tik mes Milane ējome, vien mūs sekė muzikos istorija. Toscanini nusekėme iki pat kapinių, kur apžiūrėjome visos jojo šeimos mauzuliejų.

Ir taip mūsų svajonė išspildė, pamatėme Italijos muzikos centrą Milana ir jo garsiąjā La Scala operą.

(Bus daugiau)

Šokė įkai gaidys, o negal kaip višta. (Kretingiškių patarėlė).

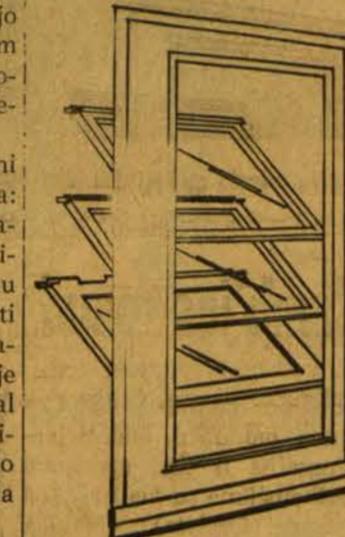
Juo dvesia, juo spardos. (Lietuvių patarėlė).

• Okup. Lietuvos geologai dalyvauja Londono vykstančiame XI Europos mikropaleontologų tarptautiniame suvažiavime. Lietuvius atstovauja Algimantas Grigelis. Karpatu — Balkanu geologų kongresu Lenkijoje lietuvius atstovauja geologas Algirdas Jurgaitis. Lietuviai geologų darbų galima rasti Lenkijos, Vengrijos, Anglijos, R. Vokietijos moksly darbuose.

• Suvenyrų gamyba Lietuvoje plečiama. Siam reikului Plungeje išteigtą "Minijos" liaudies kūrybos gaminių imonę, gamintini medžio ir tekstilės suvenyrus. Dauguma jų išvežama į Japoniją, Meksiką, Angliją.

NEVELUOKITE

Užsakykite išanksto

LANGAI

DURYS

STOGELIAI

TVOROS —

IVAIŘIŲ METALŲ RŪŠIŲ
IR KAINŲ

KOSTAS BUTKUS

Telef. PR 8-2781

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

**6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE**

5%

**6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE**

4 3/4%
per annum
Passbook Savings
Accounts

5%
Paid Quarterly
Computed and Paid
as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

**Mutual
Federal
Savings**

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos,
Tune-up ir Motorų Remontas

5759 So. Western Ave.

Kampus 58th Street

Telefonas — Prospect 8-9533

G E L E S

Vestuvėms, banketams, laidotuvėms
ir kitokioms progoms

G U Z A U S K U

BEVERLY HILLS GOLF & COUNTRY CLUB

2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois

Tel. PR 8-0833 — PR 8-0834

SKELBKITES "DRAUGE"

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuviai Laidotuvų Direktorų Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWAIZ)

2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 28th Place Tel. VIRginia 7-6672

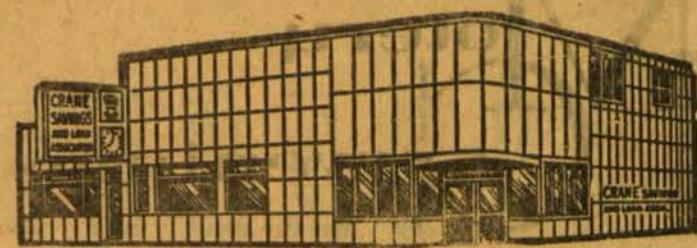
PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. California Ave. Tel. 1. Afayette 3-8572

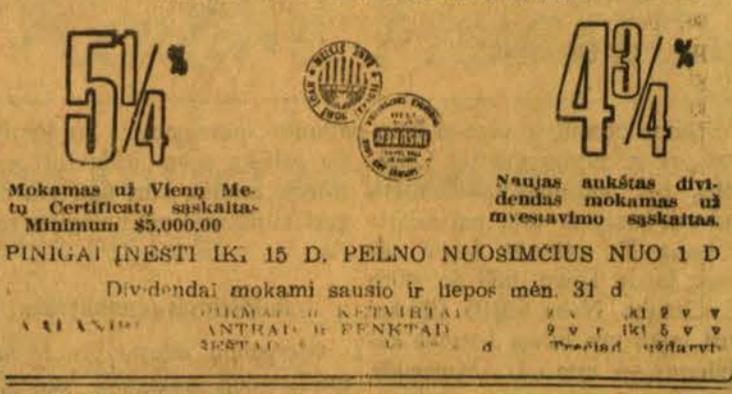
ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. Lituania Ave. Tel. VArds 7-3401

DRAUGAS, šeštadienis, 1969 m. rugsėjo mėn. 27 d.

**CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION**
B. R. PIETKIEWICZ, Pres.
2555 West 47th Street Tel. LAlayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

PETKUS
TĒVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
IN MEMORIAM

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
2533 West 71st Street Tel. 476-2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-COOLED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REPUBLIC 7-8600

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Dalmid
TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — Yards 1-1741-2

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituania Ave. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAJTIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill. Tel. OL 2-1003

Moterų Gyvenimas

Redaguojama St. Semeniene, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60624
Tel. 925-5988

Mergaičių miestas

JUOZAS DAUGAILIS

Vsime pasaulyje plačiai žino-patarėjo pareigoms. Studentijos yra berniukų miestas Omaha, bet galime pasidžiaugti, kad yra įsteigta tame pat mieste ir mergaičių miestas, kurio adresas: Girls Town, 653 So. 40th St., Omaha, Nebr. 68105. Cia kai kuri laiką yra buvęs lietuvių kapelionas — kun. L. Musteikis. Šio miesto gyventojos yra mergaitės nuo 13 iki 18 m. amžiaus. Jos buvo gyvenimo palaužtos ar dėl skurdo, ar dėl šeimos pairimo, ar dėl tėvų apsilaidimo ar kitų priežasčių. Cia jas stengiamasi vėl padaryti gero būdo, darbingom mergaitėm, to siekiant auklėjimui, specialistų patarimais, jei reikia, ir gydymu.

Seimų pairimas — didžioji mergaičių paslydimo priežastis

I tą miestą dažniausiai pakliuva mergaitės dėl jų nesudomum, dėl seksualinių nusikaltimų, dėl pabėgimų iš namų. Peržvelgus 3,000 tokiu mergaičių, atėjusiu ten iš 26 miestu,istorijas, atrasta, kad 43 procen-tus jų sudaro kilusios iš šeimų, kurių tėvai persiskyrė, 15 procentų pusiau našlaitės, 7 procentus gimusios neteišėto moterystėje, 5 procentus turėjusios bent viena psichiškai pakrypusi tėva. Kitos jų kilusios iš alkoholikų šeimų, iš seimų, kur buvo kriminalinių nusikaltelių, kur buvo sunkių ligonių. Šios aplinkybės palauži gležnų mergaičių būda, kai kurios iš ju pasidare agresyviai, sunkiai sugyvenamos, su slegiančiomis vidaus problemomis.

Naujai priimamadosios

Prieš priimant mergaitę i ši mergaičių miestą, surenkamos žinios apie jos elgesį, mokymosi sugebėjimus, sveikata, emocinė guma, ir tada auklėtojų komisija nutaria, ar bus priimta ir kada.

Naujai priimtosios 2-4 savaitėms apsigyvena specialiai priėmimo centre, o paskiau perkeliamos i bendrabutį. Priėmimo namuose mergaitės lyg įvedamos i bendra mergaičių miesto gyvenimą, atliekamas jų dantų ar kitos gydymas, socialinės tarnybos žmonės apklausinėja jas, išgilingina i jų problemas.

Mergaičių miestas yra klinikių psychologijos specialistų, gydytojų, kurie, panaudodami naujausius mokslo duomenis, padeda joms savas problemas išspręsti. Reikale pasiekiami ir psichiatrai.

Gyvenimas grupėmis

Mergaitės gyvena grupėmis: nuo 15 iki 20. Cia jos turi vadina-mą grupės motiną. Randa-ma, kad toks bendras gyvenimas daug padeda mergaitėse išgydymui socialinių jausmų ir gyvenimo sugebėjimus. Kas savaitė daromis grupės posėdžiai, kurie daug padeda mergaičių perauklejimui. Cia išsprendžiamai kai kurie sa-vaitės bėgyje iškile ginčai, nesupratimai.

Tokio grupės gyvenvietėj yra mergaičių miegamieji, rekreacijos kambariai, užkandinės, vonios. Didžiausias sporto ar kultūriniam parengimams jungiasi mergaitės iš viso jų miesto. Nebraskos universitetas tiek susidomėjės šiuo mergaičių miestu, kad net čia atsiunčia savo stu-dentes praktikuotis psychologinio

Mergaičių miesto gyventojos nori būti tvarkingos ir gražios...

Kolumbijos spauda apie lietuvaite

Medellino dienraštis El Colombiano, bal. 15 d. laidoje idėjo fotografiją ir ilga aprašymą bei pasikalbėjimą su Dalia M. de la Cuesta (Oželyte), einančia direktorė pareigas Investigacijų centre prie Administracijos ir finansų mokyklos.

Ten pat duodama jos gyvenimo apybraižą, Dalia gime Lie-tuvos Nuo 13 m. amžiaus gyveno JAV-ese, kur baigė moksles Illinois universitete specializavosi Marketing ir Marketing Investigation srityse. Ištekėjo Amerikoje už inž. Hernan' de la Cuesta ir jau 9 metų kai gyvena Medelline, Kolumbijoje. Augina vieną dukrą, Adriana Mariją, 3 skyr. mokinę Marymount ologijoje. Dalia kalba keliomis vėtimis kaubomis. Ji mėgsta žaisti tenis. Amerikoje buvo Junior championė, laimėjusi daug turnyrų.

Dalia Oželytė - de la Cuesta

Dalia taipgi yra to paties centro Public Relations direktoriė, Antioluijos universiteto Economic Investigations centro direktoriaus padėjėja bei to paties universiteto ekonomijos assistant profesore. Jos diriguojamas centras paruošia nacionalinius bei regioninius projektus miestų administracijoms, o korporacijoms finansinės analizės ir kainų apskaičiavimus. Jos vadovaujamas centras, jo atlikti darbai ir jos asmeniškai įnašas i krašto ekonominių gyvenimų yra valdžios didžiai vertinami. Apie jos veiklą iškilo kritika Medellino dienraštis El Correo.

Pianistė Julija Rajauskaitė - Sušienė po piano koncerto apdovanota rengėju ir draugu rožėmis.

Nuotr. K. Kauno

Socialinės tarnybos laipsniui, stebėjusi, kaip 500 mergaičių tvar-kėsi per 5 metus nuo jų išleidimo iš mergaičių miesto. Susie-kė, kad net 85 procentai jų buvo visiškai susivarkiusios. Plačiai apie tai galima rasti "The Marian" žurnale š.m. rugpj. ir rugėjo numeriuose.

85 proc. pasitaikančių

Sis mergaičių miestas yra sese-liu vienuolių globoje. Viena se-selė paraše studijinį darbą gauti

Sutinkama naujai atvykusioji i Mergaičių miesta

Kurios riemtesnės: prancūzės ar amerikietės?

Pagal paskutines tarptautines studijas, amerikietės yra labiausiai linkusios įvairioms lengvabūdiškomis avantiūroms. Pavyzdžiu, Vance Packard pranešime sakoma: "Mano tyrimai rodo, jog plačiai pasklidusi reputacija apie prancūzų mergaites, kad jos neva esančios lengvo elgesio, o ypač prieš vedybas, yra visai nepagrinda. Priešingai, bendrai imant, prancūzai, kaip žmonės, yra daug labiau prisirše prie nekalybės idealu, kaip, sa-kysime, amerikiečiai ar net angla. Jie susilaiko ir nuo viešų diskusijų apie intymius dalykus".

Mesa p̄giu už cigaretės

Cia nenorima propaguoti cigaretių kenksmingumo. Nors džiugu, kad tiek daug rimtų kompanijų atsisako juo reklamavimo, gydytojams irodžius, jog rūkymas siejasi su vėžiu.

Viena didžiulė maisto parduotuvė (Supermarket) Salinos mieste, Kansas, savo išskirtinė sprendė problema intriguojančio naujoj perspektivoje: "Jei jūs manote, kad jautiena yra brangi, tai cigarečių yra 6.59 dol. už svarą!"

Apie pamiršimus

Nemalonūs pergyvenimai, ypač tie, kai asmuo pasijuto esąs žeminamas, yra "pamirštami". Krauchunienė, po trumpo svekinimo, ištekė pianiște federacijos išleistą knygą "Lithuanian Woman". Pianište sveikino kolegas sol. I. Motekaitienė ir sol. A. Velbasienė. Dar kalbėjo klubo valdybos narė M. Peteraitienė. Trupė padėkos žodį tarė J. Rajauskaitė.

— Amerikos Liet. inž. ir arch. (ALIAS) Moterų pagelbėjimo vieneto metinis susirinkimas įvyks spalio 5 d., sekundienė, 3 v.p.p. vicepirm. B. Briedienės

namuose, 2901 W. 73 St. Kviečiamos narės su viešiomis gausiai dalyvauti. Bus rodomas spalvos filmas iš Lietuvos. Spalio 25 d., šeštadienį, 7 v.v. vienetas ruošia pobūvi su šokių Jaunimo centre. Visas pelnas skirtinas labdarybei. Ryto vieneto valdyba ruošiasi skaniai pavaininti visus atvykusius i ALIAS Chicagos skyriaus valdybos, kurio pirm. yra inž. R. Šiaudikis, suruošta tradicinę golfo dieną, virtusią šeimos šventę. Inžinieriai su šeimomis ir svečiai turės savo išvyką ryto ponų Lietuvių užkyje. Laukiama gausaus atsilankymo pabendrauti po ažuolais tyrame ore prie vandens baseino, o atžalynui pasportuoti ir pažaisti su savo tėvais.

IS MOTERŲ PASAULIO

LDK Birutės draugijos Centro valdybos narės tarsių su Dalia Kučenienė rengiamo koncerto spalio 4 d. Jaunimo centre reikalaus. Iš kairės į dešinę: pirm. M. Babickienė, D. Kučenienė ir stovi V. Kulikauskienė. Nuot. I. Kulikauskaitė

Pratinkime mažiukus padėti

Ar 4 m. vaikai yra per maži padėti namų apyvokoje, klau-sia jaunos motinos.

Ne, atsako specialistai.

Kai mažasis priešmokyklinio amžiaus sako: "Aš tai galiu padaryti", nežiūrint kas bebūtu, tai yra geras ženklas, kad vaikučiu kyla mintis, jog jis pats sugebėtai išvykti.

Tai svarbus žingsnis jo vystymosi, kuris turėtu būti pripažintas su padarinančiu: "Žinoma, kad tu gali padaryti ir taip pat visiškai vienas".

Štaki vaiko augantį supratimą apie savo paties atsiekimus reikią skatinti, stebint jo pasiekta progresa, ir duodant jam nauju užduavinį, jo sugebėjimo ribose. Nežiūrint, ar kiti jo amžiaus vaikai tai sugeba, ar ne. Kiekvienas mažas vaikas turi pajusti ir suprasti savo pajėgumą ką nors naudingu nuveikti.

• Dr. Marija Alselkaitė-Glimbutienė, Los Angeles universiteto Europos archeologijos katedros vedėja, šia vasara paleido Makedonijoje (Graikijoje ir Jugoslavijoje) vadovaudama neolito (6-3000 m. pr. Kr.) sodybų kasinėjimams. Vieni šių paminklų yra šiaurės Graikijoje, kiti Jugoslavijos pietrytinėje dalyje.

Jos rūpesčiu Los Angeles universitete kuriamas Archeologijos institutas. Universitete yra etno-grafinis skyrius su lietuvių liaudies meno dirbiniais. Šiuo metu mūsų archeologė ruošia veikalą apie 7-3000 m. pr. Kr. Europos kultūrą, kuris būsias išleistas keturių tomais. Jos moksliuose darbuose bus pavažduota ir anoto Lietuva, ypač šiam reikalui panaudojant paskutinius Lietuvos pajūrius (Sventosios) srities kasinėjimus. Grįždama iš Makedonijos, archeologė buvo ir į Lietuvą užsukusi, kur rinko reikiamą medžiagą.

— Klausykis kita rodos, ale ir savo razumo nepamesk. (Anykštelių patarė).

— Geriau be galvos, negu be mados. (Raudoniškių patarė).

MAISTINGAS SALDUMYNAS VAIKAMS

Daugelis tėvų nusistatė prieš saldumynus vaikams. Tai yra labai teisinga. Tačiau, jei nori duoti savo vaikams maistinį saldumyną, tinkamą 3-čiam patiekalui, ar tiesiog pasmagruvinimui, tepamégina sekantį receptą.

Inti: $\frac{1}{2}$ puoduko pusiau saldžių ar pieninio šokolado trupinių (milk chocolate bits), $\frac{1}{2}$ puod. "butterscotch bits", 1 valg. šaukšt. augalinį riebalų (shortening), 30 didelių propusiu (marshmallows), 2 ar $2\frac{1}{2}$ puod. susmulkintų kviečių biskvitų (vartojamų pusryčiams — shredded wheat biscuit), paligu ar vienam kąsnio didum.

Pirmas 3 sudedamiasias dalis sumaišyti mažame sunkiamu puode. Uždėti ant labai menkos ugnies ir leisti tirpti; labai atsargiai pamaišyti. Kiekvieną propusę užsmeigti ont ilgo virbalu ar ilgos "fondue" vartojamos šakutės ir mirkyti šokolado mišiniu, kol visos pusės bus ištisai juo padengtos. Išvolioti tada tuo-se susmulkintuose javuose — "cereal" (shredded wheat biscuits). Jei reikia, daugiau tų susmulkintų javų užspausiant viršaus. Nuimti nuo šakutės ir atšaldyti ant sviestu išteptos skardos ar vaškinio popierio. Galima išneigti švarų pagaliniuką vaikui laikytis valgant. Sudaro 30 sveikų, maistingu saldumynų vaikams, tinkamų ir pilkniukoose.

